

086201-1411Q

**Lista tematów do części ustnej na egzamin maturalny z języka polskiego w roku szkolnym 2018/2019 w Zespole Szkół Akademickich-
IV Liceum Ogólnokształcącym w Zielonej Górze
- dla zdających egzamin w starej formule.**

JĘZYK

1. Słowa współczesnych piosenek. Analizując wybrane teksty, scharakteryzuj ich styl i określ jego funkcję.
2. 6. Język w Internecie. Analizując wybrane przykłady wypowiedzi użytkowników Internetu, scharakteryzuj sposoby i omów cele wykorzystania różnych zabiegów językowych.
3. Nowomowa. Analizując wybrane przykłady tekstów propagandowych, scharakteryzuj wyznaczniki i funkcje tego zjawiska.
4. Język prasy. Wskaż i sklasyfikuj błędy językowe w wybranym czasopiśmie. Przedstaw ich wpływ na normę współczesnej polszczyzny.
5. Język liryki XX wieku. Analizując wybrane przykłady, wskaż zastosowane w nich zabiegi językowe i omów ich funkcje.
6. Wątki antyczne i biblijne w polskiej frazeologii. Analizując wybrane przykłady, zwróć uwagę na ich występowanie we współczesnej polszczyźnie.
7. Sposoby poszerzania zasobów leksykalnych we współczesnym języku polskim. Omów zjawisko na podstawie analizy wybranych wypowiedzi pod kątem obecności w nich zapożyczeń, neologizmów i związków frazeologicznych.
8. Żargon uczniowski. Dokonując analizy języka uczniów Twojej szkoły, wykaż jego charakterystyczne cechy.
9. Tak mówią bohaterowie literaccy. Scharakteryzuj język wybranych postaci ze szczególnym uwzględnieniem cech, które ujawniają ich przynależność środowiskową i charakter.
10. Komizm słowny. Analizując wybrane utwory różnych autorów i epok, przedstaw cele i sposoby jego realizacji.
11. Stylizacje modlitewne w literaturze różnych epok. Analizując i interpretując wybrane przykłady, określ funkcje tego zjawiska.
12. Sztuka przemawiania. Analizując wybrane przykłady z różnych epok, omów charakterystyczne dla nich figury retoryczne i ich funkcje.
13. Zapożyczenia językowe. Analizując wybrane przykłady określ źródła oraz przyczyny najnowszych zapożyczeń w języku polskim.
14. Dlaczego niektóre wyrazy stają się modne? Analizując przykłady ze współczesnej polszczyzny, określ przyczyny i trwałość badanego zjawiska.
15. Nazwy miejscowe Twojego regionu. Analizując wybrane przykłady, omów czynniki, które wpłynęły na ich powstanie i formę.

16. Świat fauny jako źródło frazeologizmów. Omawiając zagadnienie, porównaj sposoby funkcjonowania wybranych związków w stylu potocznym i poetyckim.
17. Kulturowe konteksty reklamy. Analizując wybrane przykłady, omów sposoby wykorzystania różnych teksów kultury przez reklamę.
18. Zapożyczenia z języka angielskiego w języku współczesnej młodzieży. Zanalizuj zebrany materiał pod kątem zasadności i celowości zapożyczeń.
19. Perswazyjna funkcja reklamy. Omawiając zjawisko, porównaj środki wyrazu właściwe dla reklamy telewizyjnej, radiowej i prasowej.
20. Związki frazeologiczne w tytułach wybranego czasopisma (czasopism). Zanalizuj ich funkcję i oceń poprawność oraz komunikatywność.
21. Zjawisko archaizacji w literaturze. Przedstaw na wybranych przykładach, analizując jej funkcje i sposoby realizacji.
22. Język miłości i zakochanych w literaturze. Scharakteryzuj środki wyrazu zastosowane w utworach z różnych epok. Porównaj ich style.
23. Język potoczny w literaturze. Analizując celowo zgromadzony materiał, scharakteryzuj funkcje, jakie pełni w nim ten rodzaj języka. Uwzględnij przykłady pochodzące z XIX i XX wieku.
24. Różnorodność stylistyczna polszczyzny. Scharakteryzuj odmiany stylowe języka, analizując dowolnie wybrane przykłady wypowiedzi z języka mówionego i pisanego.
25. Zjawisko kiczu językowego. Dokonaj analizy zgromadzonego materiału, omawiając cechy kiczu i charakteryzując środki językowe, którymi się on posługuje.
26. Neologizmy jako oryginalne twory językowe. Scharakteryzuj różne rodzaje neologizmów oraz określ funkcję, jaką pełnią w literaturze i życiu codziennym.
27. Styl piosenek hiphopowych. Dokonując analizy języka wybranych tekstów, wyjaśnij zasadność doboru środków wyrazu.
28. Powitania i pożegnania różnych grup zawodowych i środowiskowych. Dokonaj analizy przykładowych wypowiedzi, zwracając uwagę na charakterystyczne środki wyrazu.

LITERATURA

1. Niepogodzeni ze światem. Analizując wybrane przykłady literackie omów sposoby kreowania bohaterów zbuntowanych i wyobcowanych. Uwzględnij stosowne konteksty.
2. Ironia w literaturze. Analizując celowo wybrane przykłady określ środki językowe, za pomocą których jest wyrażana oraz omów jej funkcje.
3. Mistrzowie i uczniowie wśród twórców literatury. Przedstaw, ujawniające się w dziełach, związki między ich twórczością.
4. Jednostka wobec zbiorowości w ujęciu twórców literatury. Interpretując wybrane utwory z różnych epok scharakteryzuj postawy bohaterów i wskaż ich motywacje. Wykorzystaj właściwe konteksty.
5. Dialog twórców literatury z filozofami. Przedstaw charakter tego zjawiska interpretując wybrane przykłady dzieł literatury dawnej.

6. Dialog twórców literatury z filozofami. Przedstaw charakter tego zjawiska interpretując wybrane przykłady dzieł literatury współczesnej.
7. Utopia w literaturze. Analizując wybrane przykłady omów motyw i sposoby jego prezentowania. Zwróć uwagę na jego funkcje.
8. Antyutopie w literaturze. Analizując wybrane przykłady omów motyw i sposoby jego prezentowania. Zwróć uwagę na jego funkcje.
9. Artysta jako bohater literacki. Interpretując wybrane przykłady omów sposoby ukazywania kondycji bohatera-artysty. Wykorzystaj stosowne konteksty.
10. (s) Biografia jako klucz do odczytania twórczości Jana Kochanowskiego. *
11. (s) Biografia jako klucz do odczytania twórczości Adama Mickiewicza. *
12. (s) Biografia jako klucz do odczytania twórczości Juliusza Słowackiego. *
13. (s) Biografia jako klucz do odczytania twórczości Czesława Miłosza.*
14. (s) Biografia jako klucz do odczytania twórczości Tadeusza Różewicza. *
  - Interpretując wybrane utwory wykaż, że znajomość biografii artysty jest niezbędna dla ich pełnego zrozumienia.
15. Polacy w satyrze i karykaturze literackiej. Analizując wybrane utwory, omów sposoby kreowania portretów Polaków i ich funkcje.
16. „Książki zbójcekie” czy ...? Analizując kreacje wybranych postaci literackich, określ rolę lektur w kształtowaniu ich postaw i charakterów.
17. Folklor jako inspiracja pisarzy w różnych epokach. Analizując i porównując wybrane przykłady, wskaż przyczyny i sposoby przejawiania się tego zjawiska.
18. Literackie portrety człowieka średniowiecza i renesansu. Porównaj wzorce osobowe epok, wykorzystując stosowne konteksty.
19. Literackie portrety człowieka romantyzmu i pozytywizmu. Porównaj typy bohaterów, uwzględniając kontekst epoki.
20. Różne oblicza arystokracji. Interpretując wybrane utwory z literatury XIX wieku wskaż eksponowane w nich cechy arystokracji. Zwróć uwagę na cel i charakter omawianych prezentacji.
21. Miasto i jego mieszkańcy w literaturze. Analizując celowo wybrane utwory literackie z przełomu XIX i XX wieku, przedstaw zmieniający się obraz miasta i jego mieszkańców. Zwróć uwagę na sposoby pisania o ich problemach. W swojej prezentacji uwzględnij kontekst historyczny i kulturowy.
22. Postawy Polaków wobec zaborców. Interpretując wybrane przykłady z literatury romantycznej i pozytywistycznej, porównaj zachowania bohaterów i sposoby ich prezentowania. Uwzględnij kontekst epoki.
23. Człowiek wobec Boga, życia i śmierci. Interpretując wybrane utwory z literatury staropolskiej, określ mentalność człowieka doby staropolskiej. Zwróć uwagę na czynniki kształtujące jego światopogląd.

24. Konflikt pokoleń w literaturze. Omów problem na wybranych przykładach literatury polskiej. Interpretując utwory z różnych epok, ukaż, jak zmieniały się relacje między pokoleniami. Wykorzystaj stosowne konteksty.
25. Dom rodzinny - bezpieczna przystań czy miejsce toksyczne? Analizując celowo wybrane utwory literackie, omów sposoby opisywania i wartościowania domu w różnych epokach.
26. Wieś w literaturze. Analizując wybrane utwory, omów funkcjonowanie toposu wsi w literaturze różnych epok.
27. Interpretując celowo wybrane utwory, przedstaw rolę i znaczenie emigracji dla polskiej literatury w ostatnich dwóch stuleciach.
28. „Ku pokrzepieniu serc”. Interpretując celowo wybrane utwory, omów terapeutyczne wartości dzieł literackich dla człowieka, wspólnoty pokoleniowej i narodowej.
29. Motto i tytuł jako klucz do odczytania utworu literackiego. Interpretując wybrane przykłady, omów funkcję tych elementów dzieła. Zwróć uwagę na różnorodność ich formy.
30. Motyw szatana w literaturze. Analizując wybrane przykłady, uwzględnij niekonwencjonalne sposoby ujęcia tego motywu. Wykorzystaj stosowne konteksty.
31. Franciszkanizm w literaturze. Analizując celowo wybrane utwory, omów sposoby przejawiania się i funkcjonowania tego motywu.
32. Wędrowka w literaturze. Analizując celowo wybrane utwory z różnych epok, omów sposoby przejawiania się i funkcjonowania tego motywu.
33. Zwycięstwo w literaturze. Interpretując wybrane przykłady, zaprezentuj i omów różnorodne ujęcia tego motywu w literaturze różnych epok.
34. Miasto jako przestrzeń życia człowieka. Analizując przykłady z literatury XIX i XX wieku, porównaj różne ujęcia tego obrazu.
35. Fantastyka w literaturze. Analizując przykłady z różnych epok, określ funkcje, jakie pełni fantastyka w utworach literackich.
36. Motyw zbrodni i kary w literaturze. Omów zagadnienie analizując przykłady z różnych epok. Określ motywy i skutki działań bohaterów. Uwzględnij stosowne konteksty.
37. Literackie kreacje wybitnych jednostek. Porównując bohaterów z dowolnie wybranych epok, określ, na czym polega ich wyjątkowość. Uwzględnij stosowne konteksty.
38. Dekalog człowieka XX wieku. Analizując literackie przykłady ze współczesności, scharakteryzuj kodeks etyczny wybranych bohaterów.
39. Dworek szlachecki i jego mieszkańcy. Analizując przykłady z XIX-wiecznej literatury polskiej, porównaj różne ujęcia motywu oraz określ funkcję, jaką on pełnił.

40. Bohater tragiczny w literaturze. Analizując przykłady z różnych epok, omów istotę tragizmu i porównaj jego literackie realizacje.
41. Przegnani, życiowi bankruci. Interpretując wybrane utwory literackie, omów i porównaj postępowanie bohaterów, uwzględniając intencje oraz skutki ich czynów. Uwzględnij stosowne konteksty.
42. Spotkania wrogów. Omów stosowne sceny z wybranych utworów literackich, prezentując portrety bohaterów oraz przyczyny konfliktu. Uwzględnij stosowne konteksty.
43. Literackie wizerunki ludzi niepokornych. Porównaj postawy wybranych bohaterów, zwracając uwagę na sposób ich kreacji i funkcję w świecie przedstawionym utworów.
44. Literackie wizerunki zdrajców. Porównaj postawy wybranych bohaterów, zwracając uwagę na sposób ich kreacji i funkcję w świecie przedstawionym utworów.
45. Różne wizje Boga w literaturze. Analizując i interpretując wybrane utwory z różnych epok, porównaj zawarte w nich wizje Boga. Wskaż czynniki mające wpływ na ich odmienny charakter.
46. Zemsta w literaturze. Analizując i interpretując wybrane utwory, zaprezentuj i omów różnorodne ujęcia tego motywu w literaturze różnych epok.
47. Młodopolska chłopomania – poza czy coś więcej? Analizując celowo wybrane utwory, porównaj przedstawione w nich przejawy chłopomanii. Przywołując właściwe konteksty, ustal, jak oceniano tę postawę.
48. Relacje między Polakami a mniejszościami narodowymi ukazane w literaturze polskiej. Omów zagadnienie, interpretując przykłady pochodzące z różnych okresów. Wykorzystaj kontekst historyczny.
49. Rozrachunek z mitami narodowymi. Analizując wybrane utwory literatury polskiej XX wieku, określ, w jaki sposób i z jakimi mitami rozliczali się twórcy. W swoich badaniach wykorzystaj kontekst historyczny.
50. Wariat, szaleniec, osoba niezrównoważona psychicznie. Analizując wybrane utwory z różnych epok, przedstaw sposoby kreowania bohaterów literackich tego typu i ich funkcje.
51. Literackie portrety idealistów i marzycieli. Analizując wybrane utwory z różnych epok, ustal, o których bohaterach można powiedzieć, że mieli odwagę realizować swoje marzenia? Zwróć uwagę na sposoby kreowania bohaterów literackich tego typu i ich funkcje.
52. Dziecko jako bohater literacki. Analizując wybrane utwory z różnych epok, przedstaw sposoby kreowania bohatera dziecięcego i ich funkcje.
53. „Jaki ojciec taki syn...”. Analizując wybrane utwory z różnych epok, omów rolę rodziny w kształtowaniu charakterów postaci literackich. Uwzględnij stosowne konteksty.
54. Drzewo, las, puszcza w literaturze. Interpretując wybrane utwory, przedstaw sposoby funkcjonowania motywu.

55. Literackie portrety wygnańców. Interpretując wybrane utwory z różnych epok, przedstaw problem utraty swojego domu, ojczyzny, miejsca swojej przynależności. Prezentując portrety bohaterów, uwzględnij właściwe konteksty.
56. Człowiek wobec cierpienia. Analizując wybrane utwory z różnych epok, przedstaw i porównaj postawy wybranych bohaterów literatury. Przywołaj stosowne konteksty.
57. Małżonkowie w literaturze. Analizując celowo wybrane utwory, przedstaw różne ich wizerunki oraz określ, jakie spełniają funkcje. Zbadaj przyczyny więzi lub jej braku.
58. Łagry i lagry. Analizując wybrane przykłady przedstaw, w jaki sposób literatura łagrowa i lagrowa ukazuje zniewolenie człowieka. Wykorzystaj utwory pochodzące z literatury polskiej i obcej oraz kontekst historyczny.
59. Różne oblicza szczęścia utrwalone w literaturze. Analizując przykłady z różnych epok, omów różnorodne ujęcia motywu. Uwzględnij kontekst filozoficzny.
60. Motyw kata i ofiary w literaturze. Interpretując wybrane utwory, porównaj dosłowne i metaforyczne sposoby ujęcia problemu.
61. Model miłości romantycznej. Analizując celowo wybrane utwory ustal, czym charakteryzuje się ten model i w jaki sposób przejawia się w literaturze.

ZWIĄZKI LITERATURY Z INNYMI DZIEDZINAMI SZTUKI

1. Tatrzy w literaturze i sztuce Młodej Polski. Analizując wybrane teksty kultury, omów sposoby opisywania i prezentowania Tatr. Wykorzystaj kontekst epoki.
2. Sztuki Szekspira a ich adaptacje filmowe. Porównaj wybrane dzieła, ukazując ideę reżysera.
4. Walka dobra ze złem w literaturze i filmie. Analizując wybrane utwory, omów i porównaj sposoby wyrażenia problemu. Zwróć uwagę na postać, jaką przyjmuje zarówno dobro, jak i zło.
2. Historia narodu polskiego jako ważne źródło inspiracji dla literatury i sztuki. Interpretując wybrane teksty kultury z różnych epok, omów sposoby wyrażania i funkcjonowania tych samych motywów historycznych w literaturze i sztuce.
3. Motyw ogrodu w literaturze i sztuce. Analizując wybrane teksty kultury, omów sposoby opisywania i prezentowania motywu.
4. Kicz w literaturze i sztuce. Analizując wybrane przykłady z różnych dziedzin sztuki, wyjaśnij, czym jest kicz. Wykorzystując stosowne konteksty omów sposoby wartościowania tego zjawiska.

5. Kultura antyczna źródłem inspiracji literatury i sztuki różnych epok. Analizując i interpretując celowo wybrane przykłady, omów sposoby funkcjonowania inspiracji i ich rolę.
6. Teatralne realizacje dzieł klasyków. Zanalizuj wybrane spektakle teatralne, wykazując ich tradycjonalizm lub nowatorstwo.
7. Artystyczne ujęcie macierzyństwa w literaturze i sztuce. Analizując wybrane utwory z różnych epok, przedstaw sposoby opisywania i prezentowania motywu. Zwróć uwagę na kontekst epoki.
8. Motyw brzydoty w literaturze i sztuce różnych epok. Analizując i interpretując wybrane utwory, omów sposoby funkcjonowania i przejawiania się brzydoty, a także na jej wartościowanie.
9. Komiks. Analizując celowo wybrane przykłady, wyjaśnij, na czym polega fenomen jednego z najpopularniejszych sposobów przekazu fabularnego.
10. Motyw umierania i śmierci. Przedstaw sposoby ujęcia tego problemu w literaturze i innych tekstach kultury. Analizując utwory z różnych epok, wykorzystaj właściwe im konteksty.
11. Motyw tańca w literaturze i sztuce. Interpretując wybrane przykłady z różnych epok, omów sposoby prezentowania oraz funkcje motywu.
12. Przekład literackich dzieł pozytywizmu na język filmu. Dokonaj analizy porównawczej wybranego dzieła literackiego i jego filmowej adaptacji.
13. Motyw Sądu Ostatecznego w literaturze i sztuce. Analizując wybrane dzieła z różnych epok, omów różne ujęcia motywu. Zwróć uwagę na środki wyrazu i ich funkcję.
14. Motyw pożegnania w literaturze i sztuce. Analizując wybrane dzieła z różnych epok, omów różne ujęcia motywu. Zwróć uwagę na środki wyrazu i ich funkcję.
15. Dzieło literackie jako inspiracja i źródło motywów dla filmu. Analizując wybrane przykłady, wyjaśnij, czym jest tzw. film na motywach w odróżnieniu od adaptacji.
16. Kultura sarmacka w literaturze, sztuce i obyczajach. Omów zagadnienie, analizując wybrane przykłady z baroku i oświecenia. Uwzględnij kontekst epok.
17. Motyw czterech pór roku w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Dokonaj analizy wybranych przykładów z dwóch epok, uwzględniając relacje między sposobem prezentacji motywu, a wymową i funkcją dzieła.
18. Młodość i starość jako odwieczny temat literatury i innych dziedzin sztuki (np. malarstwa). Przeanalizuj sposoby ujęcia motywu, uwzględniając przykłady z dwóch dowolnie wybranych epok. Zwróć uwagę na kontekst epoki.
19. Zagrożenia współczesnego świata. Omów sposoby, w jaki współcześni twórcy je wskazują, objaśniając przesłania zawarte w różnych tekstach kultury. Wykorzystaj stosowne konteksty.

20. Literatura i film. Objasnij wzajemne relacje między obu dziedzinami oraz uwzględnij ich odrębność, analizując dowolnie wybrane przykłady.
41. Obraz wiosny w literaturze, plastyce i muzyce. Analizując zebrany materiał, omów sposoby opisywania i przedstawiania motywu. Zwróć uwagę na dosłowny i metaforyczny charakter tych przedstawień.
42. Idealizowanie postaci w literaturze i malarstwie. Analizując zebrany materiał, omów metody realizacji zjawiska i jego przyczyny.
43. Postać karierowicza w literaturze i filmie XX wieku. Przedstaw różne wizerunki bohaterów tego typu. Porównaj ich drogi życiowe i efekty ich działań.
44. Różne sposoby kreowania obrazu Warszawy w literaturze i sztuce. Analizując zebrany materiał, określ, co twórcy różnych epok uznawali za interesujące i godne utrwalenia w zmieniającym się obrazie miasta.
45. Dawniejsze i współczesne obrazy rodziny. Analizując wybrane przykłady z literatury i filmu, ukaż zmieniające się w czasie relacje rodzinne i ich przyczyny. Określ, za pomocą jakich gatunków wypowiadają się twórcy na temat rodziny.
46. Motyw wędrowni w czasie i przestrzeni w utworach literackich i filmowych. Analizując wybrane teksty kultury, omów sposoby przedstawiania i funkcjonowania motywu.
47. Kult sztuki i artysty. Analizując utwory pochodzące z różnych epok i dziedzin sztuki, określ, w czym przejawiała się taka postawa. Wykorzystaj stosowne konteksty.
48. Klasyczny i romantyczny kanon piękna. Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł literatury i sztuki. W swoich badaniach uwzględnij kontekst epoki.
49. Literackie i filmowe portrety dzieci i młodzieży. Omów, analizując wybrane przykłady z literatury i filmu XX wieku. Zwróć uwagę na prezentowane w nich problemy i potrzeby młodego bohatera oraz jego relacje z dorosłymi.
50. Obraz Syberii stworzony przez poetów i malarzy polskich XIX wieku. Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł.
51. Motyw nadczłowieka w filozofii F. Nietzschego, literaturze i filmie. Analizując celowo wybrane utwory, omów sposoby przedstawiania i funkcjonowania motywu.
52. Intertekstualność w reklamie. Zaprezentuj i wyjaśnij zjawisko, analizując wybrane reklamy prasowe i telewizyjne.
53. Ekspresjonizm w literaturze i sztuce. Zaprezentuj i omów wybrane przykłady realizacji nurtu. Analizując i porównując utwory, określ charakterystyczne dla niego środki wyrazu.

54. Portrety kochanków w literaturze i sztuce różnych epok. Analizując wybrane utwory, przedstaw różne sposoby ujęcia motywu. Wykorzystaj kontekst epoki.
55. Prowokatorzy w literaturze i sztuce. Analizując celowo wybrane dzieła, omów zjawisko prowokacji artystycznej. Wykorzystaj stosowne konteksty.
56. Żywioty natury w literaturze i malarstwie. Analizując celowo wybrane dzieła, omów funkcjonowanie różnych motywów, a także określ środki służące do wyrażania charakteru poszczególnych żywiołów (np. łagodność; dynamizm).
57. Człowiek w kulturze i człowiek w naturze – jak go widzą twórcy literatury, filmu i malarstwa. Analizując celowo wybrane teksty kultury, wykorzystaj właściwe konteksty.